

เห็นผิด

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๔

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังเทศน์ มันเทศน์ปริยัติ ถ้าเทศน์ปริยัตินะเทศน์ไปเรื่อยๆ ได้ เทศน์ปริยัติกับเทศน์ปฏิบัติ มันต่างกันนะ ถ้าเทศน์ปริยัติเสียงมันเป็นการศึกษามา มันฟังมา มันจำมาแล้วมันก็พูดไปเรื่อยๆ มันเป็นปริยัติ แล้วฟังดีด้วย เทศน์ปริยัติ แต่เทศน์ปฏิบัติมันต้องมีน้ำหนัก มันจะมีน้ำหนักเบา น้ำหนักนี้ นี่เทศน์ปฏิบัติ

เหมือนกับอาหารนะ ถ้าอาหารพื้ๆ เรากินเข้าไปมันก็เท่านั้นนะ อาหารพื้ๆ แต่ถ้าอาหารรสชาติจัด เห็นไหม อาหารมันจะเริ่มเผ็ดเริ่มเปรี้ยวขึ้นมา รสชาติจัด กิเลสมันก็ต้องเป็นแบบนั้น เวลากิเลสมันจะเอาเข้าไป มันต้องมีหนักมีเบา พอมีหนักมีเบา มันถึงจะชำระมันได้ ถ้าเทศน์เรียบๆ ไปมันก็เป็นปริยัติ

ถ้าเป็นปริยัติ มันก็ฟังกันได้ทั่วๆ ไป ปริยัติไง การศึกษามา การอ่านมา อ่านตามหนังสือไป แต่ถ้ามันเป็นปฏิบัติมันจะพูดอย่างนั้นไม่ได้ ถ้ามันพูดอย่างนั้นไป มันเหมือนกับว่ามันไม่ได้ชำระกิเลส เวลาพูดออกไปนะ เวลาฟังไป ถ้ามันต่อไปก็จะมีแบบว่าต้องปัญญาเท่านั้นชำระกิเลส ต้องปัญญาเท่านั้นนะ ถ้าสมาธิไม่สามารถชำระกิเลสได้ ต้องปัญญาเท่านั้น แต่ปัญญาๆ ในอะไร?

เขาบอกปัญญาในการแหวกออก เห็นไหม เพราะว่าเริ่มต้นจะทำความสมาธิขึ้นมาแล้วกลัวมากๆ ทีนี้พอกลัวมากใช้ปัญญาไง ใช้ปัญญาการตัดสินใจว่าจำเป็นจะต้องเข้าสมาธิ เขาว่าอันนี้เป็นปัญญา พอปัญญามันแหวกเข้าไป พอใช้คำปัญญา ใช้ปัญญา เห็นไหม พอเขาบอกว่าถ้าเป็นปัญญา ปัญญาผู้รู้กิเลส ชำระกิเลส

แต่ผู้รู้กับปัญญาการภาวนามยปัญญาเคลื่อน ยังไม่เห็นภาวนาเคลื่อน ถ้าภาวนามยปัญญาเคลื่อนจะไม่พูดอย่างนี้ จะพูดอย่างนี้ได้อย่างไรในเมื่อถ้าตามหลัก อย่างไอน์สไตน์เขาบอก เห็น

ใหม่ ไลน์สไตน์เขาบอกเลยว่า “ทฤษฎีสัมพัทธ์นี้ เขาอธิบายทฤษฎีสัมพัทธ์ได้ แต่เวลาขณะที่ว่า
ระเบิดขึ้นมา จุกระเบิดของนิวเคลียร์นี้เขาอธิบายไม่ได้”

อันนี้ก็เหมือนกัน ถ้าปัญญามันเกิดในการจุระเบิดคนะ ภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้น มัน
ใคร่ครวญขึ้นไป แล้วพอมันเรียบเรียงปัญญาได้ ไอ้ทฤษฎีสัมพัทธ์มันสัมพันธ์กัน อวิชชาปจฺจยา
สงฺขารา สงฺขารปจฺจยา วิญญาณํ มันสัมพันธ์กันไป มันอธิบายได้ แต่พอจุระเบิดออกไปแล้ว มัน
จะมีส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งพอระเบิดออกไปแล้วเหลืออะไร? พอระเบิดตูมออกไป ระเบิดออกไป
ระเบิดกิเลสออกไป มันเป็นนะ

ถ้าว่าเป็นธรรมชาติ อันนั้นถึงที่สิ้นสุด ถ้าไม่ถึงธรรมชาติมันเป็นอกุปะปะ ความเป็นอกุปะปะ
คือหัวใจที่เห็นการระเบิดนั้น เข้าใจการระเบิดนั้น พอการระเบิดนั้นมันต้องมีตัวนี้ตัวนี้อยู่ เห็นไหม
ถ้าตัวนี้อยู่ มันถึงจะพูดแบบปัญญาของเขาไม่ได้

ปัญญาของเขาคือการรู้ทัน เห็นไหม การรู้ทันแล้วเท่า ถ้ามันขยับเคลื่อนไป มันเป็นค้นหา-
วิภาตค้นหา ขยับเกินอดีตอนาคต ต้องให้อยู่ปัจจุบัน แล้วอยู่ปัจจุบันปล่อยหนึ่ง สองการเดินไปๆ
แล้วจะเบื่อกันหนึ่ง ถ้าการเดินไปเดินมา ปัญญามันหมุนไปๆ มันเป็นทฤษฎีสัมพัทธ์ มันไม่มีการจุ
ระเบิด

ถ้ามีการจุระเบิดขึ้นไป พอระเบิดตูมขึ้นมาสิ่งที่เหลือคืออกุปะปะ สิ่งที่เหลือแล้วกิเลส
ออกมา พอกิเลสออกมานี้มันไม่มี ส่วนนั้นมันไม่มี สิ่งที่ขาดไปแล้วกิเลสจะไม่มี แต่สิ่งที่ยังมีอยู่
มันยังมีอยู่ตลอดไป สิ่งที่มีอยู่ เห็นไหม อกุปะปะมันไม่ถึงกับธรรมชาติ ธรรมชาติเหนืออกุปะปะขึ้น
ไปเป็นชั้นๆ ขึ้นไป อกุปะปะนี้มันตั้งแต่โศคาบันขึ้นไป เป็นอกุปะปะๆ ขึ้นไป เห็นไหม เป็นอกุปะ
ธรรมก็เป็นชั้นๆ ขึ้นไป

นี่ตอนจุระเบิด ถ้าตอนจุระเบิดมีอยู่จะไม่พูดแสดงธรรมแบบนี้ แสดงธรรมที่ว่าความ
เดินไปก็เบื่อกันแล้วพอมันวันที่ ๒ จะบอกว่าการแหวกจอกแหน เห็นไหม การแหวกจอกแหน
คือการแหวกความลึกลับสงสัย เหมือนที่ว่า จะเข้าสมาธิแล้วมันลึกลับสงสัยอยู่ กลัวตกขอบ ตกเขา ตก
แหว ตกป่อ จะเข้าถึงฐานของตัว จะเข้าถึงฐานแล้วมันจะมีอะไรพยายามทำลายตัวเองอยู่

ความลึกลับสงสัยอันนี้ นี่คือนิพพานบรมสมาธิ ปัญญาในการทำความเข้าใจความลึกลับสงสัย ถ้าแก้
ความลึกลับสงสัยได้ เขาบอกแก้กิเลสได้ ลึกลับสงสัย ถ้าแก้ความลึกลับสงสัยได้นี่เป็นนิพพานธรรม ๕

นิวัตรธรรมนี้เป็นเครื่องกั้นไม่ให้เข้าถึงความสงบ ความลึกลับสงสัย ความวิตกวิจารณ์นี้เป็น
นิวัตรธรรม

ความลึกลับสงสัย เราแก้ความลึกลับสงสัยเดียวเราก็ลึกลับสงสัยตัวใหม่ไปตลอดไป เพราะเรา
ยังมีกิเลสอยู่ ความลึกลับสงสัยจะมีอยู่ตลอดไป สิ้นสุดของความลึกลับสงสัยนั้นคือว่าธรรมชาติ
สิ้นสุดแล้วหายสงสัยทั้งหมด แต่การแก้ความลึกลับสงสัย มันแก้ตัวเก่าตัวใหม่ก็เกิดขึ้น ตัวใหม่ก็
เกิดขึ้น ความลึกลับสงสัยเห็นใหม่

แต่ถ้าเป็นอกุศลธรรม วิจิกิจฉามันขาดไป การวิจิกิจฉาขาดไป มันไม่ใช่ไปแก้ที่ตรงนั้น
มันต้องแก้ที่จุดระเบิดนั้น มันต้องแก้ที่กายกับใจ แก้ที่อริยสังขารตรงนั้น ไม่ใช่ไปแก้ที่ความลึ
กลับสงสัย ความลึกลับสงสัยนี้เป็นผลของจิตที่มันลึกลับสงสัย ถ้าเราแก้ที่ลึกลับสงสัย เห็นใหม่ แก้เงาของ
จิต ไม่ได้แก้ตัวจิต

ถ้าแก้ตัวจิต เห็นใหม่ จิตมันวิเคราะห์ในภายในจิต เห็นใหม่ ในกาย เวทนา จิต ธรรม มัน
วิเคราะห์ตรงนั้น ถ้าวิเคราะห์ตรงนั้นมันหลุดๆ ตรงนั้น พอหลุดตรงนั้น ความลึกลับสงสัยมันปล่อย
ไปเอง สักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส มันจะปล่อยตรงนั้น พอปล่อยตรงนั้นมันก็หลุด
ออกไปตรงนั้น มันไม่ใช่ไปแก้ที่ลึกลับสงสัย มันต้องไปแก้ที่กายกับจิตนั้นต่างหาก

ถ้าพูดถึงตัวลึกลับสงสัย เราปล่อยความลึกลับสงสัยนั้นเป็นการชำระกิเลส..

ไม่ใช่! ไม่ใช่ เห็นใหม่ ปัญญาปัญญานี้ปัญหาในการแหวกออกจอกแหวน เป็นปัญญาในการทำ
ความสงบ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันยังไม่เกิดปัญญาตัวที่ว่าเข้าไปเห็น เขาจะต้องรู้เห็นกิเลส
มันก็แน่นยำอีกแล้ว ต้องรู้เห็นกิเลสถึงจะชำระกิเลสได้ ถ้าไม่รู้ไม่เห็น เห็นใหม่ ต้องรู้ต้องเห็นนะ
ต้องเห็นด้วยปัญญาดูด้วย

เห็นด้วยปัญญานี้เวลาพูดนี้ถูกหมด เห็นใหม่ ถึงบอกเป็นภาคปริยัติ เวลาพูดนี้ถูกหมดเลย
แต่ถ้าถูกแล้วจะไม่พูดถึงผลแบบนี้ ไม่มีเหตุมีผล ถ้าพูดถึงมีเหตุมีผล เห็นใหม่ พระอรหันต์ยังมี
กิเลสเกิดได้อยู่ ถ้ากิเลสเกิดออกไป ตามทันไปกิเลสจะดับ..

นี่มันยืนยันถึงบอกว่ามันเป็นสมถธรรมไง เวลาเราทำความสงบเราจะว่างหมดเลย เราว่า
อันนี้เป็นผล เวลาคลายตัวออกมา เห็นใหม่ กิเลสเท่าเก่า

มันย่นย่นนะ เหตุผลที่เขาพูดออกมา มันย่นย่นกันเองในคำพูดของเขา ว่าการชำระกิเลส ต้องเข้าไปรู้เท่ารู้ทันอย่างนั้น เห็นใหม่ แล้วว่าเวลามันชำระกิเลสไปแล้ว เวลามันจะออกมามันก็เหมือนอันเก่า สรรพสิ่งทุกอย่างเป็นธรรมชาติหมด สิ่งที่เกิดขึ้นเป็นสักแต่ว่า เวลากิเลสมันเกิดขึ้นมาเราตามออกไปทันกิเลส กิเลสก็ดับไป

กิเลสมันขาดแล้วมันไม่มีเกิดขึ้นอีก! ในอกุปปธรรมเป็นชั้นๆ เข้าไป จนถึงธรรมชาติแล้ว กิเลสขาดตั้งแต่...คืนวันวิสาขบูชาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม มันขาดออกไปแล้วกิเลสจะไม่มีอีกในใจดวงนั้น จะเกิดไม่ได้เลย แต่มันเป็นสอุปาทิเสสนิพพาน คือเศษส่วนของขันธที่มันทำงานอยู่ ใจกับขันธทำงานอยู่ร่วมกัน มันทำงานโดยธรรมชาติของมัน จิตกระเพื่อมออกมาจากธรรมชาติอันนั้น มันมาผสมกับขันธ นี่คือการกระเพื่อมออกมา

พอกระเพื่อมออกไป ขันธนั้นก็ออกไปสื่อความรู้กับโลกเขา มันไม่ใช่กิเลส มันเป็นส่วนที่เหลืออยู่ในหัวใจนั้น พอถึงวันวิสาขะ ครั้งสุดท้ายที่ว่าไปปรินิพพาน เห็นใหม่ ไปถึงขันธนิพพาน ขันธหลุดออกไปเป็นสอุปาทิเสสนิพพานกับอนุปาทิเสสนิพพาน สะคือพระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่กับพระอรหันต์ที่ตายไป

แต่ถ้าว่าถ้ายังชำระกิเลสแล้ว กิเลสยังเกิดได้อยู่ มันก็มาย่นย่นกับไอ้ที่ว่าเวลาเราจิตสงบเข้าไป เวลามันพ่นออกมา เวลาเราคลายตัวออกมา เพราะจิตมันสงบเฉยๆ ไม่ได้ชำระกิเลส กิเลสมันเกิดอย่างนี้ กิเลสมันกระทบอย่างนี้ เพราะออกมาไม่ชำระกิเลส กิเลสยังมีอยู่ พอกระทบอยู่ แต่ด้วยการควบคุมของสติปัญญาเข้าไป มันทันความรู้สึกของตัว มันก็รู้ไว้ได้

ถึงบอกว่าถ้ากิเลสมันเกิด สติมันตามรู้ทัน พอรู้ทันกิเลสมันก็จะดับ มันก็อันเดียวกับอันนี้ไง อันเดียวกับว่ามันเป็นความสงบเฉยๆ มันไม่ใช่กิเลสขาด ถึงบอกว่าเวลาพูดถึงผลนี้ผิดหมด ถ้าพูดถึงเหตุถูกต้อง พูดถึงเหตุเราต้องใช้ปัญญา ต้องใช้ปัญญา แต่ปัญญาของเขา ถ้าปัญญาเป็นความจริง เป็นภาวนามยปัญญา มันจะเห็นภาวนามยปัญญาเกิดขึ้น แล้วภาวนามยปัญญานี้จะชำระกิเลสออกมา

อย่างที่ว่านะ มันทฤษฎีสัมพันธ์ถึงที่สุดแล้วมันต้องเป็นจุดระเบิด ระเบิดนั้นคือกิเลสทำลายตัวเองมันไป ความรู้อันนั้นเกิดขึ้นนะ “ยถาภูต” ความชำระกิเลสทั้งหมด ยถาภูต มีเกิดญาณอีกตัวหนึ่ง ถึงว่าเวลาแปลเป็นภาษาไทย เห็นใหม่ กิเลสขาดแล้ว แล้วยังรู้ว่ากิเลสขาดอีกด้วย ไม่ใช่กิเลสขาดธรรมดาณะ มันจะมีส่วนตัวรู้อีกตัวหนึ่งว่าเราขาดแล้ว นี่ธรรมชาติที่มันมีอยู่

ความรู้อันนี้มันมีอยู่ แล้วมันก็ไปทรงตัวอยู่ของมันอยู่โดยปกติของมัน นี่จิตอ่อนนุ่มมากอยู่ในธรรมชาติของมัน

เวลามันจะเคลื่อนออกมาเป็นประโยชน์ออกมา ถึงว่าต้องกระเพื่อมออกมา ถึงว่าถ้าจิตโดยธรรมชาติของมัน มันจะทำประโยชน์อะไรไม่ได้เลย มันจะอยู่ของมันโดยทรงตัวของมัน อิ่มพอในตัวของมันเอง แต่ถ้ามันจะเคลื่อนออกมานั้น เคลื่อนออกมาโดยเพื่อประโยชน์

มันถึงว่าไม่ใช่กิเลสใด กิเลสขาดแล้วกิเลสเกิดได้อย่างไร? อันนี้หนึ่ง แล้วว่าเวลาความสงบเข้าไป เวลาออกมามันยืนยันถึงความสงบอันนั้น แล้วปัญญาอันนั้นปัญญาเห็นอันนั้น แล้วความที่ว่ากิเลสขาด ในความหมาย เห็นใหม่ ทำไปเถิด ทำไปแล้วมันจะเบื่อเอง เบื่อหน่ายเอง พอเบื่อหน่ายเองมันจะคลายเอง

มันจะเบื่อหน่ายได้อย่างไร? พอมันมาถึงที่สุด มันเบื่อเหมือนคนเมาเหล้านะ คนเมาเหล้าพอกินเหล้าถึงเต็มที่แล้วก็เบื่อก็อยากจะเลิก แต่เดี๋ยวก็กินอีก เห็นใหม่ นี่เบื่อแบบโลกเขา โลกเขาเบื่ออย่างนั้น มันไม่ลงมัชฌิมาปฏิปทา มันไม่ใช่เบื่อไม่ใช่หน่ายอะไรทั้งสิ้น! มันรู้แจ้งรู้ตามความเป็นจริง แล้วมันขาดออกไปจากหัวใจตามความเป็นจริงทั้งหมด มันไม่ใช่เบื่อหน่าย เบื่อหน่ายนี้เราสร้างความเป็นเบื่อหน่ายก็ได้ มันเห็นจริงเห็นแจ้งเห็นโทษ รู้เห็นเพราะเป็นความโทษ นี่ก็อู๋ นี้ก็ว่า เป็นปลาจับอยู่ตลอดเวลา พอเข้าใจว่าอันนี้เป็นงู สลัดทิ้ง มันปล่อยวางไปเอง มันจะขาดโดยธรรมชาติของมันเลย พอขาดออกไปแล้วถึงจะรู้อีกอันหนึ่ง อ้อ.. มันขาดอย่างนี้

เราถึงว่ามันจะไม่มีอีก มันจะต่อเนื่องกันไม่ได้อีก มันขาดไปเลย แต่ต่อเนื่องๆ ด้วยขั้นที่บริสุทธิ์ใจ “ภารา หเว ปรณฺจกฺขณฺธา” เห็นใหม่ ผู้ที่ชำระกิเลสเข้าไป ขั้นนี้เป็นขั้นที่บริสุทธิ์ เป็นภาระเฉยๆ

แต่ถ้าเป็นปุถุชนเราที่ยังไม่ชำระกิเลสนะ เป็นขั้นฆมาร ขั้นนี้เป็นมารทั้งหมด ขั้นนี้ดีด้น บิบบีสีไฟกับจิตทั้งหมด จิตกับขั้นคนละส่วนกัน แต่มันอยู่ด้วยกันด้วยมาร ด้วยการทำลายกัน มันถึงไม่เข้าใจกัน มันไม่พอดีกันไง ต่างอันต่างจริง ต่างอันต่างปลอมแล้วหลอกลวงกัน ในความคิดของเราหลอกลวงกันเอง แล้วจิตมันก็เชื่อไป นี่ก็ขั้นฆมาร

แต่ขั้นที่เป็นภาระ “ภารา หเว ปรณฺจกฺขณฺธา” ขั้นที่เป็นภาระนี้มันเกิดโดยธรรมชาติของมัน แล้วเราใช้มันโดยธรรมชาติของมัน เห็นใหม่ มันเป็นมิตรเป็นสหายกัน แต่อยู่ด้วยกันเพราะ

ความเข้าใจกัน ต่างอันต่างจริงแล้วสืบทอดกันโดยเหมือนกับเทคโนโลยี เหมือนคอมพิวเตอร์ มัน
ไม่มีความรู้สึกของมัน แต่มันส่งข้อมูลกันออกมาเป็นภาพเป็นจอภาพ มันไม่รู้เรื่องอะไรของมัน
เลย นี่ขั้นธำทำลายแล้วเป็นอย่างนั้น

ขั้นไม่ใช่จิตนี้ เวลาสละแล้วขั้นมันขาดออกไปจากจิต จิตยังหลุดออกไปอีก (เทพสิ้นสุด
เพียงเท่านั้น)